

جۇڭگوشا سوتسىيالىزىم ۋلى تۇن يىك ۇستاپ، جاپايي سوتسىيالىستىك وسزاماندىانغان مەملەكەت قۇرۇ جولىندا ئىتىپاقئاسا كۈرەس جۇرگۈزەيدىك

(بايىسى 6 - بەتتە)

سوتسىيالىستىك وزەكنى قۇن كوزقاراسى ۇگىت - تارىبەسىن دشكە- رىلەي ورىستەتىپ، وتانشىلدىق، كوللەكتىپۇشلىدىك، سوتسىيالىيىس- تىك تارىبەنى تەرەڭدەتىپ، ۇلتنىڭ گۇلدەنۇى سىندى ۇلى مىن- دەتتى ارقالايتىن ءداۋىردىڭ جاڭا ۇرپاقتارىن كۇش سالا جەنىل- دىرۇ. مۇرات - سەنىم تارىبەسىن ۇدايىبالندىرۇدى، تۇزىمەند- دىرۇدى ىلگەرىلەتىپ، پارتيا تارىجى، جاڭا جۇڭگو تارىجى، رە- فورمالاۋ، ەسك اشۇ تارىجى، سوتسىيالىزىمنىڭ دامۇ تارىجى جو- نىندەگى ۇگىت - تارىبەنى ۇزدىكسىز ىقتى يگەرىپ، خالىقتى تارىجىتى ېلىىپ، پارتىيانى سۇيۇگە، تارىجىتى ېلىىپ، وتاندى سۇيۇگە جەتەكتەىپ، جۇڭگوشا سوتسىيالىزىم ورتاق مۇراتىن ۇز- دىكسىز بەكەمدەۋ. سوتسىيالىستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسى ارق- لمى رۇح سومداپ، ادام تارىبەلەپ، يدەيا - ساياىسى قزمەتى جو- يەسىن كەمەلدەندىرىپ، جوعارى، ورتا، باستانۇش مەكتەپتەر- دىڭ يدەيا - ساياىسى تارىبەسىن ېىرتۇلعالاندىرۇ قۇرىلىسىن ىل- گەرىلەتتۇ. مەملەكەتتى زانجەن باسقارۇ مەن مەملەكەتتى ەمورال ارقىلى باسقارۇدى ۇششاستىرۇعا تاباندى بولپ، سوتسىيالىستىك وزەكتى قۇن كوزقاراسىن زانجەن باسقارۇ قۇرىلىسىمەن توسىس- تىرۇ، قوعام دامۇيىمەن توسعىستىرۇ، كۇندەلىكتى تۇرمىسپەن توسعىستىرۇ.

(3) بۇكىل قوعامنىڭ ورگەنىيەت دەڭگەيىن جوعارىلاتتۇ.
ازاماتتىق ەمورال قۇرىلىسى يىنجەنەرياسىن اىتقارپ، جۇڭخۇانىڭ ەدانستۇرلى تاماشا ەمورالىن ساۋىلەلدندىرىپ، وتباسى، وتباسى تارىبەسى، وتباسى ستىپلى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، كامەلەتكە تولما- عانداردىڭ يدەيا - ەمورال قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ جانە جاقسار- تىپ، اسقاق ەمورالدى ايگىلەۋدى، الئۇمەتتىك ەمورالدى ساقتاۋ- دى، جەكە ەمورالدى قاناتتۇدى ىلگەرىلەتىپ، خالىقتىڭ ەمورال- دىق دەڭگەيى مەن ورگەنىيەت ساپاسىن جوعارىلاتتۇ. وركەنىيەتتى جەتىلدىرۇدى، وركەنىيەتتى اماليائاتا ايگىلەۋدى، وركەنىيەتتى جا- رىققا شىعارۇدى ېىىر تۇتاس جوسپىارلاپ ىلگەرىلەتىپ، قالا، اۋىل رۇحانى وركەنىيەت قۇرىلىسىنىڭ توسعسا دامۇىن ىلگەرىلە- تىپ، تۇتاس قوعامدا ەڭبەكشىلىدىك رۇحىن، كۇرەسكەرلىك رۇحىن، ۇلەس قوسۇ رۇحىن، جاسامپازدىق رۇحىن، ۇنەمشىل، ۇقىپتى بولۇ رۇحىن ساۋىلەلدندىرىپ، ءداۋىردىڭ جاڭا ستىپلىن، جاڭا بەينەسىن قالىبتاستىرۇ. مەملەكەتتىڭ ىلىم جالپىلاستىرۇ قا- بىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، جالپى خالىقتىك كىتاپ وقۇ قىمىلىن تەرەڭدەتتۇ. ەرىكتى قزمەت وتەۋ ەتۇزىمى مەن قزمەتى جۇيەسىن كەمەلدەندىرۇ. ادالدىق مادەنىيەتنىن اسقاقاتا- تىپ، ادالدىق قۇرىلىسىنىڭ باياندى مەحانيزىمىن كەمەل- دەندىرۇ. پارتيا مەن مەملەكەتكە ەلەۋلى ەڭبەك ەسىڭ- رىپ، داڭققا يە بولعانداردى ماداقتاۋ - سىبالاۋدىڭ رۇحانى جاقتان جەتەكتەۋ، تىپتىك ۇلكى كورسەتۇ رولىن ساۋىلەلدندىرىپ، بۇكىل قوعامنىڭ جاقىسدان ونەگە ۇن، قاھارمانداردى ارداقتاۋىن، اۋانگارد بولۇعا ۇمتىلۇىن ىلگەرىلەتۇ.

(4) مادەنىيەت سىتەرى مەن مادەنىيەت شارۋاشىلىعىن گۇل- دەندىرۇ جانە دامىتۇ. خالىقتى وزەك ەتكەن جاسامپازدىق باء- داردان جازباي، خالىقتىڭ رۇحانى كۇش - قۇانتىن ارتىتراتىن انا- عۇرلىم كوپ تاڭداۋلى تۇنىدىنى جارىققا شىعارپ، ەمورالدى دا ونەرلى ادەبىيەت - كوركەمونەر،شىلەرەدن ېىىر توپىن جانە زور كولەمدەگى مادەنىيەت، ادەبىيەت - كوركەمونەر دارىندىلارى قو- سىنىن باۋلۇ، جەتىلدىرۇ. قوعامدىق ونىمدىلىكتى ماڭداي الدى ورنىغا قويۇعا، قوعامدىق ونىمدىلىك پەن ەكونوميكالىق ونىمدى- لىكتىڭ بىرلىگىنە تاباندى بولپ، مادەنىيەت ەتۇزىلمسى رەفورما- سىن تەرەڭدەتتىپ، مادەنىيەت ەكونوميكاسى ساياساتىن كەمەلدە- دىرۇ. مەملەكەتتىڭ مادەنىيەتتى سىفىرلاندىرۇ ستراتەگىياسىن اتقا- رىپ، وسى زامانى ەلئۇمەتتىك مادەنىيەتتىك قزمەت وتەۋ جۇيە- سىن اقاۋسىزداندىرىپ، مادەنىيەتتەن خالىقتى يىگىلىكتەندىرۇ يىنجە- نەرياسىن جاڭخالىق اشا اىتقارۇ. وسى زامانى مادەنىيەت شارۋاشىلد- ەى جۇيەسى مەن بازار جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، كەلەلى ما- دەنىيەت شارۋاشىلىعى نىساندارى ارقىلى جەنەكتەۋ ستراتەگىياسىن اىتقارۇ. مادەنى مۇرالار مەن مادەنى مۇراغاتتاردى قورعاۋ تەبىىن ارتتىرىپ، قالا، اۋىل قۇرىلىسىندا تارىخى مادەنىيەتتى قورعاۋدى، وعان مۇراگرلىك ەتۇدى كۇشەيتىپ، مەملەكەتتىك مادەنىيەت باقشا- لارىن ويداعىماي سالۇ جانە ودان ويداعىماي پايدالانئۇ. مادەنىيەت ارقىلى ساياحاتتى سومداپ، ساياحات ارقىلى مادەنىيەتكە ەنار بەرىپ، مادەنىيەت پەن ساياحاتتىڭ تەرەڭ توسىسپ دامۇىن ىلگە- رىلەتۇ. جالپى خالىقتىق دەنە شىنىقتىرۇ قىمىلىن كەڭ كولەمدە ورىستەتتىپ، جاستار مەن جاس وسپىرمەدەردىڭ دەنە تارىبە قىز- مەتىن كۇشەيتىپ، بۇقارالىق دەنە تارىبە مەن باسەكەلىك سپورتتىڭ جاپپاي دامۇىن جەبەپ، دەنە تارىبە جاعىندا قۇدرەت- تى مەملەكەت قۇرۇدى جەدەلدەتتۇ.

(5) جۇڭخۇا وركەنىيەتىن تاراتۇ قۇانتىن، نىقىپال كۇشىن ئىنعايتتۇ. جۇڭخۇا مادەنىيەتى تۇرىعىسنا تاباندى بولپ، جۇڭخۇا وركەنىيەتنىڭ رۇحانى بەلگىسى مەن مادەنىيەت جاۋھارىن سۇرىپ- تاب، ايگىلەپ، جۇڭگونىڭ ەسوز يىلىگى جۇيەسى مەن جۇڭگو- نىڭ بايانداۋ جۇيەسىن جەدەل ورناتىپ، جۇڭگو چىكاياسىن ويدا- عىماي بايانداپ، جۇڭگو ۇنىن جاقسى ناراتىپ، سەنىمدى، ۇنام- دى، قۇرمەتتى جۇڭگو وىرازىن ايگىلەۋ. خالىقارلىق تاراتۇ قۇانى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، خالىقارالىق تاراتۇ ونىمدىلىگىن جاپپاي جوعارىلاتىپ، ەلپىزدىڭ كەشىندى قۇانتىنا جانە خالىقارالىق ور- نىنا ساي كەلەننن خالىقارالىق ەسوز بىلىگىن قالىبتاستىرۇ. وركەنىيەت- تەردىڭ اۋسىن - ەتۇبىسىن، ەوزارا ۇلگى ۇنۇن تەرەڭدەتتىپ،

جۇڭخۇا مادەنىيەتنىڭ دۇنيە جۇزىنە اناعۇرلىم ويداعىماي بەت الۇىنا دەم بەرۇ.

توعىزىنشى، خالىقتىڭ بىرىس - قۇتىن ارتتىرىپ، خالىقتىڭ تۇرمىسى ساپاسىن جوعارىلاتتۇ

مەملەكەت دەڭگەنمىز خالىق، خالىق دەڭگەنمىز مەملەكەت. جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى خالىققا باسشىلىق ەتىپ مەملەكەت- تى قۇرۇدا، مەملەكەتتى قورعاۋدا خالىقتىڭ تىلەگىنە قۇرمەت ەتتى، مەملەكەتتى باسقارۇدا ولشەم بولۇ، ول خالىققا پايدالى بولۇ كەرەك. خالىققا باقت جاراتۇ — جالپى ۇشىن پارتيا قۇرۇدىڭ، خالىق ۇشىن يىلىك جۇرگىزۇدىڭ ماندىك تالايى. دامۇ بارىسىندا خالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۇگە جانە جاقسارتۇعا، ەسوز جوق، تاباندى بولپ، تىزە قوسا كۇرەس جۇرگىزىپ، تاماشا تۇرمىس جاراتۇعا دەم بەرىپ، خالىقتىڭ تاماشا تۇرمىسقا تالىپىىن- سىن ۇزدىكىسىز جۇزەگە اسىرۇ كەرەك.

ېىىز بارشا خالىقتىڭ ەتۇبىرلى مۇددەسىن ويداعىماي جۇزە- گە اسىرىپ، ويداعىماي قورعاپ، ويداعىماي دامىتىپ، خالىق ەڭ كوڭىل بولەتىن، ەڭ تىكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەلەرىن ىقتى يگەرىپ، بار كۇشمىزدى سالىپ ەسى تىندىرىپ، شامامىزعا قاراي ەسى سىتەۋگە تاباندى بولپ، بۇقارامەن ەتەنە بولپ، نەگىزگى ساتعا ئىشكەرلەي ارالاسپ، خالىق تۇرمىسىنا تىمەىد- لىك جاسايتىن، خالىقتىڭ كوڭىلىن تابانتىن اناعۇرلىم كوپ شارانى قولدانىپ، خالىق بۇقاراسىنىڭ شۇىل، قىىن، الاڭداۋلى، ۇزارۇ ماسەلەلەرىن كۇش سالا شەشىپ، نەگىزگى ەلئۇمەتتىك قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، ەلئۇمەتتىك قىزمەت وتەۋ دەڭ- گەيىن جوعارىلاتىپ، ونىڭ بىرەكەلىلكى مەن قامتىمىن ارتىد- رىپ، بىرگە بايۇدى تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۇمىز كەرەك.

(1) ەبولسى ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرۇ. ەبولسى ەتۇزىمى بىرگە بايۇدى جەبەۋدىڭ نەگىزدىك ەتۇزىمى. ەڭبەگىنە قاراي ەبولۇدى نەگىزگى تۇلعا ەتۇگە، كوپ ەتۇرلى ەبولسى ەناسىلى قاتار ۇمر سۇرۇگە تاباندى بولپ، العاشقى ەبولسى، قايتالاي ەبولسى، ۇشىنشى رەتكى ەبولسى سايكەسىكەن، كەمەلدەنگەن ەتۇزم جۇيەسىن ورناتتۇ. تۇرعىندار كىرىسىنىڭ خالىقتىق كىرىس بولسىندەگى ارا سالمامەن كۇش سالا جوعارىلاتىپ، ەڭبەكاشنىڭ العاشقى بولسىنتەگى ارا سالمامەن جوعارىلاتتۇ. كوپ سىنەنگەن كوپ لۇعا تاباندى بولپ، قاجىرلى ەڭبەگىمەن بايۇعا سىننالدىد- رىپ، ورايدىڭ ادەل بولۇىن جەبەپ، تومەن كىرىستىلەردىڭ كى- رىسىن مولايىتىپ، ورتاشا كىرىستى قاۋىمنىڭ قاتارىن ۇلعايتتۇ. فاكور بوينىشا ەبولسى جۇرگىزۇ ساياساتىن، ەتۇزىمىن كەمەل- دەندىرىپ، ورتاشا، تومەن كىرىستى قاۋىمنىڭ فاكىئورلىق كىرد- سىن كوپ ارنامەن مولايىتۇعا زدەنىس جاساپ، قالا، اۋىل تۇر- عىندارىنىڭ مال - مۇلىك سىپاتىنداى كىرىسىن كوپ ارنامەن مولايىتۇ. سالىق كىرىسى، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ، اۋدارىپ تولەۋ سىياقتىلاردىڭ رەتتەۋ سەرىپىن ارتىتىرۇ. جەكەلىك تابىس سالىعى ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، كىرىسى ەبولسى ەنئارتىبىن جۇيەگە ەتۇسىرىپ، بايلىق توپتائۇ مەحانيزمىن جۇيەگە ەتۇسىد- رىپ، زاڭدى كىرىستى قورعاپ، كىرىسى تىم جوعارىلاردىڭ كى- رىسىن رەتتەپ، زاڭمىز كىرىستى كۇشىنەن قالدىرۇ. قالاۋى، قا- بىلەتى بار كاسپورىندىلردىڭ، قوعامدىق ۇيمىداردىڭ جانە جەكە- لەردىڭ ەلئۇمەتتىك يىگىلىك قايرىمەيدلىق سىتەرىنە بەلسەنە ات سالىسۇىنا جول نۇسقاۋ، قولداۋ كورسەتۇ.

(2) جۇمىستاندىرۇدى الدىمەن ويلاستىرۇ ستراتەگىياسىن اىتقارۇ. جۇمىستاندىرۇ — ەڭ نەگىزگى خالىق تۇرمىسى. جۇمىس- تاندىرۇدى الدىمەن ويلاستىرۇ ساياساتىن كۇشەيتىپ، جۇمىستانۇ- دى جەبەۋ مەحانيزمىن اقاۋسىزداندىرىپ، جوعارى ساپالى، تولق جۇمىستانۇدى جەبەۋ. جۇمىستانۇعا ەلئۇمەتتىك قىزمەت وتەۋ جو- يەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، ەتۇبىندى قاۋىمنىڭ جۇمىستانۇىن قولداۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، تۇرمىسىدا قىيىنشىلەى بار قا- ۋىمدى جۇمىستاندىرۇ جاعىندا ەڭ تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەي سۇيەمەلەۋدى كۇشەيتتۇ. قالا مەن اۋىلدىڭ جۇمىستاندىرۇ سايا- ساتى جۇيەسىن ېىىر تۇتاس جوسپىارلاپ، ەڭبەككۇشەردىڭ، دا- رىندىلاردىڭ اۋىسۇنىا كەدەرگى بولانىن تۇزىلىستىك جانە سايا- ساتتىق كىناراتتاردى اىلتاپ، تەڭ جۇمىستانۇعا ىقپال جاسايتىن ۇيلەسىمىز شەكتەمەلەر مەن جۇمىستانۇداعى كەمسىتۇشلىكتەر- دى جويىپ، بارلىق ادامنىڭ قاجىرلى ەڭبەك ارقىلى وزىندىك دامۇدى جۇزەگە اسىرۇىنا وراي جاراتتۇ. عۇمرلىق كاسپىتىك ونەرگە باۋلۇ ەتۇزىمىن اقاۋسىزداندىرىپ، جۇمىستاندىرۇداعى قۇرىلمىدىق قايشىلىقتى شەشۇدى ىلگەرىلەتتۇ. شارۋاشلىق قۇرۇ ارقىلى جۇمىستانۇعا باستاماشىلدىق ەتۇدى قامتاماسىزداندىرۇ ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، جاڭا جۇمىستاندىرۇ فورماتىياسىن دا- مىتۇعا قولداۋ كورسەتتۇ جانە ونى جۇيەگە ەتۇسىرۇ. ەڭبەك تۇرالى زانجدار مەن ەرەجەلەردى اقاۋسىزداندىرىپ، ەڭبەك قاتى- ناسى تۇرالى كەڭەسۇ، سايكەستىرۇ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، ەڭبەكشىلەردىڭ ۇقىق - مۇددەسىن قامتاماسىز ەتتۇ ەتۇزىمىن كە- مەلدەندىرىپ، يكەمدى جۇمىستاندىرۇ مەن جاڭا جۇمىستاندىرۇ فورماتىياسىنداى ەڭبەكشىلەردىڭ ۇقىق - مۇددەسىن قامتاماسىز ەتۇدى كۇشەيتتۇ.

(3) قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداند- دىرۇ. قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ جۇيەسى — خالىق تۇرمى- سىنىڭ خاۋىپسىزدىك تورى جانە قوعامدىق اينالىمنىڭ ورنىقتىرە- شى. جالپى خالىقتى تۇتاس قامتىتىن، قالا مەن اۋىل ېىىر تۇتاس ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، جاڭا جۇمىستاندىرۇ ەتۇزىمىن ەمەلدەندىرۇ. مۇددەسىن قامتاماسىز ەتتۇ ەتۇزىمىن كە- مەلدەندىرىپ، يكەمدى جۇمىستاندىرۇ مەن جاڭا جۇمىستاندىرۇ فورماتىياسىنداى ەڭبەكشىلەردىڭ ۇقىق - مۇددەسىن قامتاماسىز ەتۇدى كۇشەيتتۇ.

جوسپار لانعان، ادەل، ېىىر تۇتاس، خاۋپسىز، جۇيەلى، باياندى كوپ ساتىلى قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداند- دىرۇ. نەگىزگى زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۇىن مەملەكەت بوينىد- شا ېىىر تۇتاس جوسپارلاۋ ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، كوپ سا- تىلى، كوپ تىرەكتىك زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۇ جۇيەسىن دامىتۇ. زاڭدا بەلگىلەنگەن زەينەتكە شىعۇ جاسىن بىرتىندەپ ۇزارتۇدى جۇزەگە اسىرۇ. قوعامدىق قامسىزداندىرۇدىڭ قامتۇ كولەمىن كەڭەيتىپ، نەگىزگى زەينەتكەرلىك، نەگىزگى ەمدەلۇ- دى قامسىزداندىرۇعا قارجى توپتائۇ جانە مامىلەسىن رەتتەۋ مە- حانيزمىن اقاۋسىزداندىرىپ، نەگىزگى ەمدەلۇدى قامسىزداندىرۇ- دى، جۇمىسىزدىقتى قامسىزداندىرۇدى، جۇمىس ۇستىندە جارا- لانۇدى قامسىزداندىرۇدى ولكە دارەجەلى ېىىر تۇتاس جوسپار- لاۋدى ىلگەرىلەتتۇ. كوپ ساتىلى ەمدەلۇدى قامتاماسىز ەتۇدىڭ ەنئارتىپتى ۇششاسۇىن جەبەپ، سالىھاتتى ناۋقاستاردى قامسىزداند- دىرۇ جانە ەمدەۋ، قۇتقارۇ ەتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، باسقا جەردە ەمدەلۇ ەسەبىن جابۇدى تىپاناقتاندىرىپ، ۇزاق ۇاقت كۇ- تىمدەۋدى قامسىزداندىرۇ ەتۇزىمىن ورناتىپ، ساۋدالىق ەمدەلۇ قامسىزداندىرۇىن بەلسەنە دامىتۇ. قوعامدىق قامسىزداندىرۇدىڭ بۇكىل ەل بوينىشا بىرلىككە كەلگەن ەلئۇمەتتىك قىزمەت وتەۋ تەكشەسىن جەدەل كەمەلدەندىرۇ. قوعامدىق قامسىزداندىرۇ قو- رىنىڭ قۇنىن ساقتاۋ، قۇنىن ارتىتىرۇ جانە خاۋپسىزدىگىن باقلاۋ - باسقارۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرۇ. ساتعا، تۇرگە بولىنگەن قو- عامدىق قۇتقارۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرۇ. مەملەكەتتىڭ ەر - ايەل ەنجدىگى جولىندەگى نەگىزگى ساياساتىنا تاباندى بولپ، ايەلدەر مەن بالالاردىڭ زاڭدى ۇقىق - مۇددەسىن قامتاماسىز ەتتۇ. مۇگەدەكتەردى قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ ەتۇزىمى مەن ولاړعا قامقورلىق جاساۋ، قىزمەت وتەۋ جۇيەسىن كەمەلدەندىد- رىپ، مۇگەدەكتەر ەسىنىڭ جاپپاي دامۇىن جەبەۋ. ۇي ساۋدا- لاۇعا مەمس، تۇرۇعا ارىنالغان دەكنە ۇستانىمعا تاباندى بولپ، كوپ سۇبېيكت ارقىلى ۇسىنلاتىن، كوپ ارنامەن قامتاماسىز ەتد- لەتىن، جالعا اللۇ مەن ساتىپ اللۇ قاتار اىتقارىلاتىن تۇرعىن ۇي ەتۇزىمىن جەدەل ورناتتۇ.

(4) سالاماتتى جۇڭگو قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۇ. خالىقتىڭ دەنساۋلىعى ۇلتتىڭ گۇلدەنىپ - كورەكبۇى مەن مەملەكەتتىڭ قۇدرەتتەنۇنىنىڭ ماڭىزدى بەلگىسى. خالىقتىڭ سالاماتىغىن قامتا- ماسىز ەتۇدى الدىمەن دامتالانتىن ستراتەگىيالىق ورنىغا قويىپ، خالىقتىڭ سالاماتىغىن جەبەۋ ساياساتىن كەمەلدەندىرۇ. خالىق سانىنىڭ دامۇ ستراتەگىياسىن ساپالاياندىرىپ، تۇتىنقا قولداۋ كورسەتۇ ساياساتى جۇيەسىن ورناتىپ، بالالى بولۇ، باعىپ - قاغۇ، تارىبەلەۋ وزىندىك قۇنىن تومەندەتتۇ. خالىقتىڭ قارتانۇىنا بەلسەنە توتەپ بەرۇدىڭ مەملەكەتتىك ستراتەگىياسىن اىتقارىپ، زەينەتكەرلىك سىتەرى مەن زەينەتكەرلىك شارۋاشىلىغىن دامىد- تىپ، سۇيەنىشىىز قارتتارعا قىزمەت وتەۋدى ساپالاياندىرىپ، بارلىق قارتتىڭ نەگىزگى زەينەتكەرلىككە قىزمەت وتەۋدەن يىكە- لىكتەنۇنىنىڭ جۇزەگە اسۇىن ىلگەرىلەتتۇ. ەمدەۋ، ەدارى - دارمەك، دەنساۋلىق ساقتاۋ ەتۇزىلمسى رەفورماسىن تەرەڭدە- تىپ، ەمدەلۇدى قامسىزداندىرۇ، ەمدەۋ، ەدارى - دارمەك سىتە- رىن سايكەستى دامىتۇ مەن باسقارۇدى جەبەۋ. ساپالى ەمدەۋ بايد- لمىغىنىڭ كولەمىن كەڭەيتتۇ مەن ۇىرلىك بىرەكەلكى ورنالاسىمىن جەبەپ، الدىن اللۇدى نەگىز ەتۇگە تاباندى بولپ، سالىھاتتى سو- زىلمەلى اۋرۇلار جولىندەگى سالاماتىقتى باسقارۇدى كۇشەيتىپ، نەگىزگى ساتىلاردىڭ اۋرۇدان ساقتانئۇ، اۋرۇدى ەمدەۋ جانە سا- لاماتىقتى باسقارۇ قۇانتىن جوعارىلاتتۇ. ەلئۇمەتتىك يىگىلىك سىپاتىن باعدار ەتكەن ۇكىمەتتىك شىپاخاناالار رەفورماسىن تە- رەڭدەتىپ، خالىق باسقارۇىنداى شىپاخاناالاردىڭ دامۇىن ارىنعا ەتۇسىرۇ. ەمدەۋ - دەنساۋلىق ساقتاۋ قوسىنىن دامتىپ جانە ۇل- عايتىپ، قىزمەت ەتۇبىنىن اۋىل - قىستىقتار مەن ەلئۇمەتتىك اۋ- ماقئارعا اۋدارۇ. پىسيچىكالىق اقاۋسىزدىق پەن رۇحانى ساۋلىققا ەمان بەرۇ. جۇڭگوشا دارىنگەرلىك، ەدارى - دارمەك سىتەرىن جالعاستىرۇدى، وندا جانغالىق اشۇدى، دامتىۋدى جەبەۋ. ەمدەۋ قىزمەتى مەن اۋرۇدىڭ الدىن اللۇ جانە ونى تىزگىندەۋ قىزمەتىن سايكەستىرۇ، ەمدەۋ قىزمەتى مەن اۋرۇدىڭ الدىن اللۇ جانە ونى تىزگىندەۋ قىزمەتىن توسعىستىرۇ مەحانيزمىندە جانغالىق اشىپ، ەلئۇمەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، اۋىر نىندەتتى ەرتە بايقاۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، اۋىر نىندەتتەن ساقتانئۇ - تىزگىندەۋ جانە قۇتقارۇ - ەمدەۋ جۇيەسى مەن شۇىل توتەپ بەرۇ قۇانى قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، اۋىر جۇعمەتال اۋرۇ- لاردىڭ تاراللۇىن ۇتىمدى تەجەۋ. سالاماتتى جۇڭگو ارەكەتى مەن وتانشىلدىق تازالىق قىمىلىن دىشكەرلەي ورىستەتىپ، وركەنىيەت- تى، اقاۋسىز تۇرمىس ەناسىلن دارپىتەۋ.

ونىشى، جاسىل دامۇدى ىلگەرىلەتىپ، ادام مەن تايبيعاتتىڭ جاراسىمدى، قاتار ۇمىر سۇرۇىن جەبەۋ

تايبيعات — ادامزاتنىڭ ۇمىر سۇرۇى مەن دامۇىنىڭ نە- گىزگى شارىتى. تايبيعاتقا قۇرمەت ەتۇ، تايبيعاتقا بەيمەدلەۋ، تايى- ھاتتى قورعاۋ — جاپپاي سوتسىيالىستىك وسزاماندىانغان مەملە- كەت قۇرۇدىڭ ىشكى تالايى. تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق ۇستانىمىن، ەسوز جوق، بەرىك ورناتىپ جانە اماليياتا ايد- گىلەپ، دامۇدى ادام مەن تايبيعاتنىڭ جاراسىمدى، قاتار ۇمىر سۇرەتىن تۇرىعىسىندا تۇرىپ جوسپارلاۋ كەرەك.

ېىىز كورىكتى جۇڭگو قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتىپ، تاۋ، سۇ،

ورمان، ەگىنجاي، كول، جاپلىم، قۇمدىقتى ېىىر تۇلعالاندىرىپ قورعاۋعا جانە جۇيەلى وڭاۋعا تاباندى بولپ، شارۋاشلىق قۇرد- لمىىن رەتتەۋدى، لاستانئۇدى وڭماۋدى، ەكولوگىيانى قورعاۋدى، كلىھات وزگەرىسىنە توتەپ بەرۇدى ېىىر تۇتاس جوسپارلاپ، كومىر قىشقىل گازىنىڭ شىعارىلۇىن ازايىتتى، لاستانئۇدى ازايىتتۇ- دى، جاسىلدانئۇدى ۇلعايتتۇدى، ەكونومىكانى ارتتىرۇدى سايكەس- تى ىلگەرىلەتىپ، ەكولوگىيانى ماڭداي الدى ورنىمعا قوياتىن، ۇنەمدى، ۇنىمدى، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازىدى دامۇدى ىلگەرىلەتۇمىز كەرەك.

(1) دامۇ تاسلىنىدە جاسىلعا بۇرىلىس جاساۋدى جەدەل- دەىتۇ. ەكونومىكالىق، قوعامدىق دامۇدىڭ جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازىدى بولۇىن ىلگەرىلەتۇ جوعارى ساپالى دامۇدى جۇ- زەگە اسىرۇدىڭ شەشۇشى بۇنىى. شارۋاشلىق قۇرىلمى، ەنەرگىيا قۇرىلمى، قاتىناس - تاسماھل قۇرىلمى، ت.ب. رەتتەۋ- دى، ساپالاندانىرۇدى جەدەل ىلگەرىلەتۇ. جاپپاي ۇنەمشىلدىك ستراتەگىياسىن اىتقارىپ، ەتۇرلى بايلىقتى ۇنەمدى، ۇنىمدى پايدىا- لانئۇدى ىلگەرىلەتىپ، تاستاندى زانتاردى اينىھالى پايدالانئۇ جۇيە- سىن جەدەل ورناتتۇ. جاسىل دامۇدى قولدايتىن قازىنا - باجى، فىنانسى، قارجى قوسۇ، باعا ساياساتىن جانە ولشەم جۇيەسىن كەمەل- دەندىرىپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازىدى شارۋاشلىقتى دامى- تىپ، بايلىق ورتانىسىندىق فاكىئورلاردى بازارلاندىرىپ ورنالاستىرۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ، ەنەرگىيا ۇنەمدەۋ، كومىر قىشقىل گازىد- نىڭ شىعارىلۇىن ازايىتۇ سىندى وزىق تەحنىكالاردى زەرتتەپ اشۇدى جانە جالپىلاستىرۇدى، قولدانئۇدى تەزدەتىپ، جاسىل تۇتىئۇدى دا- رپىتەپ، جاسىل، تومەن كومىر قىشقىل گازىدى ۇندىرىس ەناسىلى مەن تۇرمىس ەناسىلىن قالىپتاستىرۇدى ىلگەرىلەتتۇ.

(2) ورتانىڭ لاستانئۇنىڭ الدىن اللۇدى جانە وڭماۋدى ئىشكەرلەي ىلگەرىلەتۇ. لاستانئۇدى الدەپ - ەدال جونگە سالىۇعا، لاستانئۇدى ىلمىي جونگە سالىۇعا، لاستانئۇدى زاڭ بوينىشا جونگە سالىۇعا تاباندى بولپ، كوك اسپان، تۇنىق سۇ، تازا تويپراقتى قورعاۋ شاپقاسىن ۇزدىكىسىز ئىشكەرلەي، ويداعىماي جۇرگىزۇ. لاستانئۇشى زانتاردى سەلبەسىپ تىزگىندەۋدى كۇشەيتىپ، اۋا رايىد- نىڭ اۋىر لاستانئۇىن، نەگىزىنەن، جويۇ. سۇ بايلىغىن، سۇ ورتنا- سىن، سۇ ەكولوگىياسىن وڭاۋدى ېىىر تۇتاس جوسپارلاپ، ماڭىز- دى وزەن، داريا، كول، سۇ قويىمالارنىڭ ەكولوگىياسىن قورعاۋ- دى، وڭاۋدى ىلگەرىلەتىپ، قالانىڭ لاسى، ساسىق سۇلارىن، نە- گىزىنەن، جويۇ. تويپراقتىڭ لاستانئۇنىان تۇ باستان ساقتانئۇدى جانە ونى تىزگىندەۋدى كۇشەيتىپ، جاڭا لاستانئۇشى زانتاردى ېىىر جاقىتى ەتۇدى ورىستەتتۇ. ورتانىڭ نەگىزدىك قۇرىلمىلار قۇ- رىلىسىنىڭ دەڭگەيىن جوعارىلاتىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ قونىستانۇ ورتاسىن وڭاۋدى ىلگەرىلەتتۇ. لاس زانتاردى شىعارعۇ رە ۇقىسات ەتتۇ ەتۇزىمىن جاپپاي اىتقارىپ، وسى زامانى ورتانى جونگە سالىۇ جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرۇ. قورشاعان ورتا خاۋىپ - قاتەرىنەن قاتاڭ ساقتانئۇ. ورتالىقتىڭ ەكولوگىيالىق ورتانى قورعاۋدى باقلاۋ - تەكسەرۇىن ئىشكەرلەي ىلگەرىلەتتۇ.

(3) ەكولوگىيالىق جۇيەنىڭ اللۇان تۇرلىلىگىن، ورنىقتىلدە- ىمىن، باياندىلىغىن ارتتىرۇ. مەملەكەتتىڭ ەتۇبىندى ەكولوگىيالىق فۇنكىسىيالىق رايونى، ەكولوگىيانى قورعاۋ قىزدل سىزىعى، جاراتىد- لمىستىق قورىق سىياقتىلاردى ەتۇبىن ەتىپ، ەكولوگىيالىق جۇيەنى قورعايتىن جانە ونى قالىبنا كەلتىرەتىن ماڭىزدى ەرى يىنجەنەريا- لاردى جەدەل اىتقارۇ. مەملەكەتتىك باقشالاردى نەگىزگى تۇلعا ەتكەن جاراتىلىستىق قورىق جۇيەسى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتتۇ. ور- گانيزىمدەردىڭ اللۇان تۇرلىلىگىن قورعاۋ كەلەلى يىنجەنەرياسىن اىتقارۇ. مەملەكەت جەرىن كەڭ كولەمدە جاسىلداندىرۇ قىمىلىن ىلمىي ورىستەتتۇ. كوللەكتىپنىڭ ورمان ۇقىعى ەتۇزىمى رەفورما- سىن تەرەڭدەتتۇ. جاپلىم، ورمان، وزەن - كول، سازىدىقتاردى تىد- نىقتىرۇ - تىڭايىتۇدى جولعا قويىپ، چاچىياڭك وزەنىىندە 10 جىل بالى